

CASTOR

Nieuwsbrief van de Beverwerkgroep Nederland - VZZ

No. 4 december '98

CASTOR is het officiële nieuwsorgaan van de Beverwerkgroep Nederland - VZZ.

Redactie: Berto de Waal en Teun Baarspul. Redactieadres: C. van Maasdijkstraat 14, 3555 VN Utrecht.

Nieuws vanuit de Biesbosch

In 1998 is door de BWN-VZZ wederom onderzoek verricht naar de aantalsontwikkeling in de Biesbosch. Daarnaast werd in opdracht van het DLO-Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO) een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het aantal territoria in de Zuidwaard van de Brabantse Biesbosch. Onderstaand volgt een kort overzicht van de resultaten over 1998.

Twee studenten van de Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein hebben in de Zuidwaard in de periode april/juni 1998 een onderzoek uitgevoerd naar de ligging van de territoriumgrenzen en daarmee naar het aantal territoria. Bevers bakenen hun territorium af met geurmerken. Daarom werd in de genoemde periode de gehele Zuidwaard vier maal geïnventariseerd op het aantal en de ligging van geurmerken. Aan de hand van de aangetroffen concentraties (aangevuld met zichtwaarnemingen) zijn 14 territoria in de Zuidwaard vastgesteld, waarmee het totale aantal territoria in de Biesbosch op 21 komt. In vergelijking met 1997 een toename van één territorium. Op een aantal plaatsen kon echter vanwege verschillende redenen niet met zekerheid de ligging van (eventuele) grenzen worden vastgesteld, waardoor er mogelijk een kleine over- of onderschatting is ontstaan. Aankomend voorjaar zal getracht worden met behulp van zichtwaarnemingen deze vraagtekens weg te werken.

Bij het monitoringsonderzoek in de zomer van 1998 werd de Werkgroep bijgestaan door een stagiaire van het Van Hall Instituut. Wat betreft de reproductie werd vastgesteld dat er in 1997 vier jongen werden gemist. Daardoor komt het aantal uitgezwommen jongen in 1997 op tien, bij zeven van de 13 aanwezige paren. Door het lage aantal jongen in 1997 en de vermissing van 13 bevers lijkt de populatie in 1997 te zijn afgenomen. In 1998 werden 14 jongen waargenomen bij zeven van de 13 aanwezige paren. In de periode 25 oktober 1997 tot 25 oktober 1998 zijn minimaal 66 individuen gezien (inclusief jongen). Hiervan werden echter drie dieren dood aangetroffen. In vergelijking met 1997 is het vooruitzicht op groei van de populatie in 1998 groter vanwege het hoger aantal waargenomen jongen. Vooral nog wordt de populatie in de Biesbosch op 63 tot 76 bevers geschat.

Begin 1999 zal het jaarlijkse rapport over de bevers in de Biesbosch verschijnen. Het is te bestellen bij de secretaris van de Werkgroep.

Vilmar Dijkstra

Verslag monitoring bevers Gelderse Poort

Medewerkers van het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek volgden ook in 1998 de beverpopulatie in de Gelderse Poort. Hieronder volgt de

stand van zaken.

In juni 1998 waren er 10 vestigingen van beverterritoria verspreid over het gebied aanwezig. Dit betrof 7 paren met 3 jaarlingen en 3 solitaire bevers: in totaal 20 bevers. Daarnaast is niet uitgesloten dat zich nog 2 gemerkte bevers in de populatie ophielden. Deze dieren zijn echter dit jaar niet waargenomen. In de zomer kon met zekerheid worden vastgesteld dat bij 4 paren jongen aanwezig waren. Tijdens het hoge water in november werden nog eens jongen gezien bij 2 andere paren. In totaal ging het om 12 jonge dieren. In de zomer verongelukte een vrouwtje van een paartje met jongen, als gevolg van een nog raadselachtig ongeluk. Dit dier werd een paar maanden later vervangen door een solitair jong vrouwtje, zodat aan het eind van het jaar weer 7 paren aanwezig waren en 9 vestigingen van beverterritoria met minimaal 31 dieren.

Freek Niewold

Bever in de Krimpenerwaard

Dit najaar kwam van de Muskusrattenbestrijding Zuid-Holland het bericht dat er zich in de Krimpenerwaard ten zuiden van Gouda mogelijk een bever ophield. Jan van der Stelt toog de Krimpenerwaard in en trok het bericht na.

Al vrij snel werd een volwassen bever zonder oormerken waargenomen. Bij navraag bleek dat het dier zich sinds de zomer van 1998 in het gebied ophoudt. De vraag is nu waar dit dier vandaan komt.

De Biesbosch is het dichtst bij gelegen gebied met bevers. Van daaruit kunnen verschillende routes naar de Krimpenerwaard worden gevolgd. Eén van deze routes loopt via het Hollands Diep, de Dordtse Kil, de Oude Maas en de Noord, waarna de Lek worden bereikt, alwaar de Krimpenerwaard ingezwommen kan worden. Een tocht van ongeveer 50 km en deels tegen de stroom in. Andere mogelijkheden zijn onder andere (eveneens deels tegen de stroom in), via de Merwede, vervolgens bij Gorinchem het Merwedekanaal op en bij Vianen de Lek in (65 km), of vanaf het Merwedekanaal via de Zederik bij Ameide de Lek in (45 km).

De bever kan echter ook afkomstig zijn van de Gelderse Poort. Als een bever zich langs het Panmerdens Kanaal laat afzakken, kan hij bij Arnhem de Neder-Rijn in om vervolgens in de Lek uit te komen. Een tocht van ongeveer 105 km geheel stroomafwaarts. Dergelijke door bevers afgelegde afstanden zijn ook waargenomen in Duitsland, met name na een hoogwater. Het is erg onwaarschijnlijk dat het een nakomeling van de bevers uit de Gelderse Poort betreft, aangezien in 1996 voor het eerst werd geconstateerd dat er werd gereproduceerd. De in de Gelderse Poort uitgezette bevers werden allen voorzien van een oormerk en een transponder en een deel werd gezenderd. Als het dier toch uit de Gelderse Poort afkomstig is, moet het een uitgezette bever betreffen, die

zijn oormerk is verloren. Controle op de aanwezigheid van een eventueel nog werkende zender of een transponder kan meer duidelijkheid verschaffen. De kans dat de bever afkomstig is uit Flevoland wordt zeer klein geacht.

Vilmar Dijkstra

Geslaagd zomerkamp

Voor de tweede maal heeft de beverwerkgroep een zomerkamp georganiseerd, dat dit jaar gelukkig beter werd bezocht dan vorig jaar. Met de aanwezige leden is veldwerk verricht ten behoeve van het beveronderzoek in de Biesbosch.

Er werd gebruik gemaakt van de biokeet van Staats Bosbeheer nabij de oude polder "De Dood", die onder andere vermaard is om de ijsvogels die daar voorkomen. We zijn in "De dood" geweest om de daar aanwezige burcht te inspecteren, waarbij Bart Nolet en Jan Keepers ook aanwezig waren.

'S Avonds zijn we naar verschillende burchten geweest om bevers en mogelijke jongen te observeren. De tweede avond was succesvoller dan de eerste avond, waarbij een aantal bevers werd gezien. Helaas nog geen jongen, maar daarvoor was het misschien nog wat te vroeg in het seizoen. De observatieavonden werden afgesloten met een borrel, waarna iedereen in zijn of haar slaapzak kroop. Helaas werkte het weer niet volledig mee, maar daar had iedere Nederlander last van.

De aanwezige leden hebben zeer positief gereageerd op het zomerkamp en volgend jaar zal het zeker weer plaats vinden

Berto de Waal.

FIBERTJES

Fibertjes is de korte mededelingenrubriek van *CASTOR*.

Doodgereden bever in Zuid-Limburg in 1997

In het voorjaar van 1998 kwam er van Rijkswaterstaat een melding binnen dat er in mei 1997 in Zuid-Limburg een bever is doodgereden op de A2 bij Panheel. Waarschijnlijk gaat het hier om dezelfde bever die in april 1997 in de Maasplassen bij Roermond werd waargenomen (zie Zoogdier nr. 2, 1997). Deze plassen liggen vijf tot tien kilometer ten noorden van Panheel.

Dit is sinds 1993 de derde bever die in de omgeving van Roermond wordt doodgereden. Zoals in een vorige nieuwsbrief is gemeld, betreft het hier nazaten van bevers van een herintroductieproject in de Eifel. Met Rijkswaterstaat Dienstkring St. Joost is nu de afspraak gemaakt dat nieuwe vondsten direkt worden gemeld en veiliggesteld worden voor onderzoek.

Nieuwe genen in Flevoland!

Sinds 1988 beschikt het Natuurpark Lelystad over bevers afkomstig van de Elbe in Duitsland. Nadat vanaf 1991 enkele dieren ontsnapten, leeft er tegenwoordig een kleine populatie in en rond het Natuurpark. Deze vrijlevende bevers stammen allen af van twee dieren. De genetische basis van deze groep is daarmee erg smal. Om nieuw genenmateriaal in te brengen werden er eind 1996 twee

'verse' Elbe-bevers aangevoerd en bij het Natuurpark uitgezet. Eén van deze twee uitgezette mannetjes heeft aansluiting gevonden bij een vrouwtje en het paar heeft zich gevestigd in de Lage Vaart. In het voorjaar van 1998 heeft dit geresulteerd in een aantal jongen, waarmee de genenuitbreiding vooralsnog een succes mag worden genoemd. De genetische basis blijft echter smal en er dient overwogen te worden om meer genenmateriaal toe te voegen. (bron:IBN-DLO)

Ledenbijeenkomst

Wat betreft de ledenbijeenkomst van de BWN-VZZ het volgende. We zijn zaterdag 13 februari 1999 te gast bij Stichting Flevolandschap in het paviljoen van het Natuurpark Lelystad. Het Natuurpark ligt aan de weg Harderwijk-Lelystad. Er loopt een buslijn langs en wel lijn 127 Harderwijk-Lelystad. Bij het Natuurpark is een halte. De tijd dat de bus vertrekt uit Lelystad en Harderwijk en de tijd dat hij bij de halte Natuurpark arriveert weten we niet, maar die zou je bij openbaar vervoer informatie kunnen opvragen. Natuurlijk kun je ook de ledenlijst raadplegen om te kijken wie uit jou omgeving nog meer naar de bijeenkomst gaat, zodat er gecarpoold kan worden.

Het programma van de dag zal er ongeveer als volgt uitzien:

10:00	zaal open, koffie/thee beschikbaar
10:15	opening en mededelingen
10:20	verspreiding bever in 1998
10:35	plannen van de BWN-VZZ in 1999
10:55	presentatie over/van onze gastheer Stichting Flevolandschap en het Natuurpark Lelystad waarbij o.a. aandacht wordt besteed aan de bevers in Flevoland
11:35	lunchpauze
12:20	rondleiding door het Natuurpark
13:40	inventarisatie van delen van Flevoland op beversporen
16:00	sluiting bijeenkomst

Onderzoek naar fouragegedrag in de Biesbosch

In 1999 is de BWN-VZZ van plan een klein onderzoek te verrichten in de Biesbosch naar een bepaald aspect van het fouragegedrag van de bever. Staatsbosbeheer heeft toestemming gegeven om hiermee bezig te gaan. Daarom zal een beroep worden gedaan op de medewerking van de leden. Heb je zin om in 1999 eventueel twee weekenden in de Biesbosch door te brengen, kom dan naar de ledenbijeenkomst om meer te horen over dit onderzoek en om je op te geven!!

Als je niet naar de ledenbijeenkomst komt, wordt het ten zeerste op prijs gesteld als je dit aan een bestuurslid kenbaar maakt.

Excuus

De redactie van *Castor* wil hierbij haar excuus aanbieden voor de hinderlijke tyfouten die de vorige keer in het verhaal van Bart Nolet zijn geslopen. Bij het overnemen van de tekst zijn de fouten erin gekomen.

Berto de Waal